

Werken als muziekdocent

- [Docent muziek in het vrijetijdsaanbod](#)
- [Docent muziek in het onderwijs](#)
- [Muziekconsulent](#)
- [Projecten aanbieden](#)
- [Meer informatie](#)

Als je wilt gaan lesgeven kun je kiezen voor een baan in het regulier onderwijs of bij een kunsteducatieve instelling. In het regulier onderwijs geef je in de regel les aan homogene groepen die samengesteld zijn op basis van leeftijd en opleidingsniveau. Bij een instelling voor kunsteducatie (vrijetijdsaanbod) zijn de groepen vaak meer heterogeen van samenstelling. Kunsteducatieve instellingen kennen de functies docent, senior docent en consulent. De docenten zijn meestal ook uitvoerend kunstenaar.

Zowel het onderwijs als de kunsteducatieve instellingen stellen eisen aan hun aspirant docenten. Er wordt van je verwacht dat je een specialist bent op jouw kunstgebied; dat je over goede didactische kwaliteiten beschikt, dat je goed kunt organiseren, dat je aan verschillende leeftijdsgroepen kunt lesgeven, dat je goed kan samenwerken, maar ook zelfstandig bent. Kortom, het onderwijs zoekt een generalist en specialist tegelijk.

Dit artikel gaat in op de kenmerkende vaardigheden waarover je moet beschikken voor een bepaalde functie.

Docent muziek in het vrijetijdsaanbod

Er worden steeds meer muziekdocenten gevraagd die kunnen lesgeven aan groepen en minder gericht zijn op het geven van individuele les. Ook andere elementen zoals receptieve activiteiten, diverse stijlen, muziektheorie, andere methoden van leren, presentatie en samenspelen (in een ensemble, jazz- of popband bijvoorbeeld) worden vaker in het lesaanbod opgenomen.

Bij het aannemen van nieuwe docenten wordt rekening gehouden met onderstaande factoren:

Specifieke vaardigheden

Specifieke vaardigheden zoals kunnen lesgeven aan beginners of juist meer aan gevorderden, kunnen toewerken naar een eindresultaat of juist beter zijn in het begeleiden van een doorgaand leerproces, kunnen werken met kinderen of jongeren, volwassenen of ouderen. Je moet over het algemeen goed kunnen organiseren en soms ook multidisciplinair kunnen werken.

Plaats in het team

Veel kunsteducatie-instellingen hebben vakteams. Je moet in het team passen en goed samen kunnen werken. Maar daarnaast wordt gelet op je specialisatie en of je iets toevoegt aan het team dat er al zit. Dat kan zijn een stijl, ervaring, opleiding, leeftijd, de methodes die je hanteert, je beschikbare dagen en tijden of de mate van flexibiliteit.

Senior docent

Een senior docent verzorgt ook het onderwijs aan heterogeen samengestelde groepen. Vergelijken met de docent worden hier meer ontwikkelde vaardigheden verwacht en grotere verantwoordelijkheden. Zoals een zwaarder accent op didactische vaardigheden, meer nadruk op improvisatievermogen, signaleren van relevante maatschappelijke ontwikkelingen en het signaleren van ontwikkelingen op het terrein van kunstzinnige vorming.

Docent muziek in het onderwijs

Als je voor het onderwijs wil werken zijn een aantal factoren van belang:

Werken met kinderen en/of jongeren op school

Dit betekent dat je goed en gemotiveerd met deze leeftijdsgroep moet kunnen werken en aan (grote) groepen les kan geven. Je moet het een uitdaging vinden om kinderen in een schoolsituatie kunst te leren en je eigen passie op hen overbrengen. De motivatie van groepen kinderen/jongeren

op scholen verschilt. Kinderen zien het soms als een uitje; de programma's zijn verplicht voor iedereen. Je moet de juiste methoden gebruiken om alle kinderen en jongeren te prikkelen. Je leidt en begeleidt, volgt en stuurt hen in hun ontwikkeling; maakt en onderhoudt contact en stemt je repertoire af. Die drive is erg belangrijk en daar letten deze instellingen op, naast je opleiding natuurlijk.

Een gevarieerd lesaanbod maken

Afhankelijk van het soort project wordt er een andere inzet van je gevraagd. Soms moet je een les kunnen geven voor of na een concert dat kinderen in een concertzaal of op school krijgen; soms geef je zelf een klein concert en/of les die door een consultant is ontwikkeld; soms ga je met een 'instrumentenkist' de klas in met collega's en laat je de kinderen kennismaken met je instrument door zelf voor te spelen, kinderen het instrument te laten onderzoeken enzovoort. Zoek naar een vorm die bij je past en die motiverend en activerend is. Er zijn ontzettend veel vormen van lesgeven. Op internet zijn veel lesideeën te vinden. Onder andere bij Digischool.

Sommige scholen die zich profileren op het gebied van kunst hebben muziekdocenten die aan kleine groepen lessen geven. Hier is groepsles aan vier kinderen of jongeren normaal. Het is min of meer dezelfde situatie als op de muziekschool, maar de locatie verschilt. Bij sommige lessen moet je ook links met andere kunstdisciplines kunnen leggen.

Organiseren

Afhankelijk van het soort lessen dat je geeft, moet je ook goed kunnen organiseren en plannen. Vooral als je met de kinderen op pad gaat.

Passen in een team

Veel instellingen voor kunsteducatie hebben vakteams die werken voor het onderwijs. Je moet natuurlijk in het team passen en goed samen kunnen werken.

Muziekconsulent

Een muziekconsulent is verbonden aan een educatieve kunstinstelling. De functie van consultant is inhoudelijk zwaarder dan die van docent. Het werk kent twee belangrijke componenten; het coördineren van vraag en aanbod en bijdragen aan het ontwikkelen van het educatiebeleid. Van consultants wordt daarnaast verwacht dat ze de educatiemarkt kennen en kunnen netwerken. Het verschil met een docent is dat een consultant de projecten en onderwijsprogramma's ontwikkelt, samenstelt, uitkiest en er educatief materiaal bij maakt. De uitvoering van het lesprogramma wordt vaak overgelaten aan een docent.

Een muziekconsulent heeft veel pedagogische en didactische bagage:

Kennis van doelgroepen

Je moet je zo kunnen inleven in je doelgroep dat je precies weet welke methode en welk programma het beste bij kinderen of jongeren aansluit. Spanningsboog, groepsdynamiek, toepassen van de theorieën over bijvoorbeeld meervoudige intelligentie.

Kennis van de lesomgeving

Je moet rekening houden met de kerndoelen en vakken van het onderwijs en daar op aan kunnen sluiten; kunnen bedenken wat de rol van de leerkracht of docent en eventueel de ouders kan zijn; weten wat voor thema's op scholen leven.

Programma's samenstellen

Je moet programma's van orkesten en muziekgroepen kunnen selecteren voor bepaalde leeftijdsgroepen; aan kwaliteitsbewaking doen in de keuze van je programma; soms een samenhangend programma maken voor alle klassen dat volledig is en staat als een huis.

Organiseren

Bij sommige instellingen zijn de consultants ook de contactpersonen voor de scholen; je bent soms dan ook een soort accountmanager.

Kennis van het werkveld

Je moet weten wat er speelt op jouw vakgebied. Bij de overheid, gemeentelijk beleid, wat de vragen zijn van de scholen, wat het aanbod is van musea en andere instellingen. Je moet kunnen inspelen op die ontwikkelingen.

Projecten aanbieden

Je wilt wellicht jouw muzieklessen ook in projectvorm kunnen aanbieden. Wanneer je een goed idee hebt voor een kunsteducatief project, maar je hebt geen werkgever, presenteer je project dan aan verschillende scholen of kunstencentra. Bedenk dat bij de selectie van het programma de programmeurs van kunsteducatie-instellingen niet over een nacht ijs gaan. Ze kiezen vaak ervaren, gevestigde namen die eerder voor scholen hebben gewerkt. Aantoonbare ervaring met projectmatig werken is in je voordeel. Let verder op de volgende factoren:

Kwaliteit

De kunsteducatie-instelling let scherp op kwaliteit. Er wordt niet alleen beoordeeld hoe goed je project is in uitvoering, maar ook de lengte en opbouw van het programma, de mate van interactiviteit, en of je kinderen of jongeren kunt boeien voor een bepaalde tijd.

Woonplaats

Soms willen kunsteducatie-instellingen graag kunstenaars uit hun eigen stad.

Kosten en organisatie

Natuurlijk wordt er ook gekeken naar de prijs die je vraagt en naar de locatie waar het programma gespeeld kan worden: kan het in een klaslokaal, in een klein theater of heb je een gigantisch podium nodig? Het aantal kinderen dat je tegelijkertijd kunt hebben is ook van belang.

Periode van aanbod

Veel kunsteducatie-instellingen maken hun programma tussen januari en maart voor het seizoen erna; begin maart moeten de teksten af zijn voor de brochures met het aanbod. De beste tijd om jezelf te presenteren is dus tussen september en februari.

Samenwerkingsprojecten

Er is veel vraag naar projecten waarbij een samenwerking wordt aangegaan tussen verschillende kunstdisciplines. Je kunt bijvoorbeeld een compagnon zoeken die een ander specialisme heeft. Of je plan voorleggen aan een museum, muziekcentrum of theatergezelschap. Deze staan vaak open voor nieuwe ideeën, maar bedenk ook dat ze meestal al een uitgebreid programma hebben.

Zoek naar vernieuwend aanbod

Er is veel aanbod op het gebied van kunstprojecten. Wanneer je een project wilt opzetten, doe dan onderzoek naar soortgelijke projecten. Wellicht is er al een project dat hetzelfde aanbiedt als het jouwe. Je maakt de meeste kans op een opdrachtgever wanneer je een project aanbiedt dat vernieuwend is en buiten de gebaande paden gaat.

Subsidie aanvragen

Wanneer je project aan bepaalde criteria voldoet kun je subsidie aanvragen. Je kunt hiervoor terecht bij de gemeente, de overheid of subsidiegevers op het gebied van cultuureducatie. Je hebt dan een opdrachtgever nodig op een school of kunstinstelling. Ook moet je een plan van aanpak schrijven en onderbouwen waarom jouw project een aanvulling is op het al bestaande aanbod. De subsidiegevers hebben vaak speerpunten zoals aanbod voor het primair onderwijs of projecten waarbij kinderen worden bereikt die niet zo snel met kunst in aanraking komen. Als individuele persoon kun je geen subsidie aanvragen.

Meer informatie

- *Kunsteducatie* op BeroepKunstenaar.nl
- [De Vereniging van Leraren Schoolmuziek](#)
- [Digischool](#)
- de website [Cultuur en School](#) voor informatie over beleid, subsidies, lesideeën
- de vacaturesite [culturele vacatures](#)
- website van het [Amsterdams Fonds voor de Kunsten](#)
- website van de [Mondriaan Stichting](#)